

door menschen gemarteld wordt en dat er niets belangrijkers is voor een volk dan te waken voor de vrijheid en de rechtszekerheid zijner burgers, omdat wat heden den een wordt aangedaan, morgen den ander kan treffen. Ik pleit niet voor Dreyfus' onschuld; het antwoord op die vraag ligt voor mij in het duister. Maar ik zie zeer duidelijk dat het vonnis tegen hem gewezen, is: of onbillijk of onwettig. In het eerste geval dient het herzien te worden om een onschuldige te redden; in het tweede geval dient het herzien te worden, omdat een beklagde, schuldig of onschuldig, werd veroordeeld in strijd met de wet.

On ne parlera pas de Dreyfus. Nu moet men er van spreken; Emile Zola heeft het gewild. Maar het geschreeuw van de Parijsche studenten en hun aanhang van plebs; het gekrijsch van den gewetenloozen patriot Rochefort; het anti-semietisch gebrul van de benden, die den grooten romanschrijver bespuwen en joden en protestanten vervolgen in het land van de groote Revolutie en de Rechten van den Mensch; en zelfs het kalme gevlei der republikeinsche regeringsbladen met hun politiek van sussen en wachten — al die stemmen gaan nog niet den goeden kant uit. Zij overstemmen de woorden van geleerden en artisten, de geestelijke aristocratie die thans den moed heeft den voorganger op zijn tocht tegen het *profanum vulgus* in te volgen.

De Kamer zal door niemand tot die aristocratie gerekend worden. Zij werpt het ministerie Méline niet omver, omdat zij geen combinatie in zich bergt, die de Dreyfus-nalatenschap durft overnemen. Ook lijdt zij, met het oog op haar aanstaand einde, erger dan ooit aan kiezersvrees. Maar nu Parijs en het land onrustig werd, heeft ook zij van Dreyfus moeten spreken. En daar zij het kabinet niet durfde weggagen, heeft zij een vergadering met scheldwoorden, getier en vuistgevechten georganiseerd, waartoe zij trouwens tòch binnen korter of langer tijd verplicht was, wilde zij haar reputatie van wild rumoer niet verliezen aan den Oostenrijkschen Rijksraad!

22 Januari.

P. v. D.
